

Yfirfærsla á þjónustu við fatlað fólk frá ríki til sveitarfélaga

Guðni Geir Einarsson,
sérfræðingur Jöfnunarsjóði sveitarfélaga

Ársfundur Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga 8. október 2014

Hlutverk Jöfnunarsjóðs vegna yfirfærslunnar

Fasteignasjóður

Tekur yfir réttindi og skyldur framkvæmdasjóðs fatlaðra

80 íbúðar- og þjónustuhúsnæði vítt og breytt um landið

Flestar fasteignir seldar til sveitarfélag eða stofnana þeirra

Söluandvirði greitt aftur til sveitarfélaga í formi almennra framlaga

Framlög til sveitarfélaga

Almenn framlög

Framlög vegna NPA

Framlög vegna breytingakostnaðar

Framlög í Fasteignasjóð Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga

Sérstök viðbótarframlög

Innleiðing jöfnunarkerfisins

	2011	2012	2013	2014
Fjárlagatölum ársins 2010 varpað áfram	100%	64,67%	33,33%	0%
Mæling á útgjaldþörf		26,67%	53,34%	80%
Mat á biðlista		2%	0%	0%
Útsvar		6,67%	13,33%	20%
Samtals	100%	100%	100%	100%

Hvers vegna matskerfi ?

- Má færa margvísleg rök fyrir þörf á hlutlægu mati á þörfum fólks með fötlun.
- Við innleiðingu jöfnunarkerfis þarf til dæmis að hafa yfir að ráða matskerfi, sem tryggir sem hagkvæmasta og réttlátasta nýtingu þeirra fjármuna sem veitt er til þjónustu fyrir fatlaða.
- Bilið milli krafna um þjónustu og fjármagns breiðkar.

Mat á stuðningsþörf – SIS mat

- Verkefnastjórn um yfirfærslu.
- Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins (GRR) er leyfishafi matsins hér á landi.
- GRR hefur séð um framkvæmd matsins í samráði við velferðarráðuneyti og innanríkisráðuneytið.
- GRR hefur jafnframt verið í samstarfi við aðila innan Háskóla Íslands vegna tölfræðilegra greininga og fræðilegra úttekta.

Mat á stuðningsþörf – framhald

- Í fyrsta matshóp (2009-2010) voru um 900 einstaklingar.
- Frá 2011 hafa verið metnir einstaklingar vegna nýliðunar í málaflokknum.
- Nú er unnið að mati á um 120 einstaklingum vegna nýliðunar og vegna einstaklinga sem ekki fengust í mat 2010.
- Við yfirfærsluna var ákveðið að við lok reynslutímabilsins yrði framkvæmt endurmat á þeim sem metnir voru 2010.

Endurmat - ástæður

- Niðurstöður matsins hafa mikla þýðingu fyrir fjárveitingar til svæða.
- Breytingar kunna að hafa orðið á upprunalega matinu hjá þjónustunotendum.
- Til að finna þessar breytingar þá verður að endurmeta allan hópinn.

Endurmat – upplýsingar

- Breytingar geta verið háðar t.d. aldri, kyni og fötlun.
- Svörum því spurningum eins og:
 - Hjá hverjum verða breytingar á stuðningsþörf ?
 - Hjá hverjum breytist hún mest ?
 - Hvað spáir fyrir um breytingar á stuðningsþörf ?
 - Hversu oft þarf að framkvæma endurmat ?
- Áætlað er að endurmatinu ljúki í nóvember.
- Hefur áhrif á framlög þessa árs.

Notkun á SIS

- Bandaríkin
- Ástralía
- Belgía
- Kanada
- Spánn
- Króatía
- Tékkland
- Grikkland
- Portúgal
- Ísland
- Írland
- Ísrael
- Ítalía
- Japan
- Kórea
- Holland
- Tékkland
- Grikkland
- Spánn
- Tævan

Innleiðing jöfnunarkerfisins – til umhugsunar

1. Skráning og vinnsla upplýsinga.
2. Afmörkun matshóps.
3. Mat á þjónustupörf barna.
4. Ólík sjónarmið við hraða á innleiðingu.
5. Sveiflur í tekjum.
6. Framkvæmd þjónustumats (SIS mats)
7. Afmörkun þjónustuhóps.

Innleiðing jöfnunarkerfisins

Skráning og vinnsla upplýsinga.

- Söfnun upplýsinga hefur reynst flókin og viðamikil og svo virðist sem skráning og vinnsla þjónustusvæða á upplýsingum um þjónustu við einstaklinga sé ekki nægilega kerfisbundin.

Innleiðing jöfnunarkerfisins

Afmörkun matshóps í upphafi.

- Hluti upprunalega matshópsins nýtur takmarkaðrar heildarþjónustu.
- 33% reglan við úthlutun fjármagns.

Innleiðing jöfnunarkerfisins

Mat á þjónustupörf barna.

- SIS matið er matskerfi fyrir fullorðna.
- SIS mat fyrir börn er í vinnslu.
- Búið að þýða og staðfæra matið hér á landi.
- Verið að afla tilskilinna leyfa.
- Mun nýtast Jöfnunarsjóði við úthlutun framlaga vegna sérparfa fatlaðra grunnskólabarna sem og inn í því kerfi sem er hér til umfjöllunnar.
- Börn sem eru inn í kerfinu hjá okkur í dag og eru með háan kostnað njóta framlaga m.v. raunkostnað.

Innleiðing jöfnunarkerfisins

Ólík sjónarmið um hraða á innleiðingu.

- Ólíkir hagsmunir um hversu hratt nýtt jöfnunarkefi var innleitt.
- Svæði sem sáu fram á lækkun töluðu fyrir að hægt yrði á innleiðingu jöfnunarkerfisins.
- Var fyrirséð að innleiðingin hefði þessi áhrif.
- En ekki víst að öll þjónustusvæði hafi gert sér skýra grein fyrir mögulegum áhrifum innleiðingar jöfnunarkerfisins.

Innleiðing jöfnunarkerfisins - Hættur

Sveiflur í tekjum.

- Verulegar sveiflur í framlögum til smærri þjónustusvæða milli ára t.d. lækkun framlaga þegar einstaklingur með mikla þörf fyrir þjónustu deyr eða flytur annað.
- Getur numið háu hlutfalli tekna, 10% og yfir.
- Gildir um svæði sem eru á undanþágu frá 8 þúsund íbúa reglunni.
- Lausnin gæti verið stækkun þjónustusvæða.
- Ef ekki þá búa svæðin við þess áhættu.

Innleiðing jöfnunarkerfisins

Framkvæmd þjónustumats (SIS mats)

- Ósamræmi er milli skilaboða velferðarráðuneytisins og framkvæmdar matsins í umboði Jöfnunarsjóðs.
- Velferðarráðuneytið gerir ráð fyrir að mat fari fram að frumkvæði og að beiðni sveitarfélaga en Jöfnunarsjóður telur eðlilegt að beitt sé samræmdum viðmiðum þegar ákveðið er hverjir skuli metnir.
- Misjöfn sjónarmið hvenær eðlilegt sé hvenær mat sé framkvæmt.

Innleiðing jöfnunarkerfisins

Afmörkun þjónustuhóps.

- Hefur borið á því að sveitarfélög hafi annan skilning á hvaða þjónusta teljist falla undir lög um málefni fatlaðs fólks en ríkið hafði fyrir yfirfærslu.
- Gráu svæði í þjónustu:
 - Þjónusta við fötluð börn utan heimilis skv. barnaverndarlögum.
 - Þjónusta við fíkla og útigangsfólks.

Framtíðin – kerfi í þróun

- Aðrar breytur en SIS sem endurspeгла útgjaldabörf.
- Horfa til ólíkra aðstæðna á þjónustusvæðum.
 - Vegna stærðar eða smæðar
 - Vegna landfræðilegra aðstæðna
- Mál sem tengjast öryggisgæslu.
- 2014 er fyrsta árið sem jöfnunarkerfið er í fullri virkni.
- 2013 fjármagni dreift sérstakleg til svæða sem yrðu fyrir lækkun á framlögum milli ára.
- 2014 sambærileg ákvæði í reglugerð.

